

Sygn. akt II CSK 405/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa F. M.

przeciwko A. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2008 r.,

skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 5 grudnia 2006 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 5 grudnia 2006 r., w uwzględnieniu apelacji pozwanego A. K., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 lipca 2006 r. w ten sposób, że zasadzona tym wyrokiem na rzecz powoda F. M. kwotę 79.926,73 zł z ustawowymi odsetkami obniżył do kwoty 21.252,07 zł, oddalił powództwo w części dotyczącej różnicy między tymi kwotami, zmienił zawarte w tym wyroku rozstrzygnięcie

o kosztach postępowania, oddalił apelację w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu w instancji odwoławczej.

Rozstrzygnięcie to jest wynikiem przyjęcia, że pozwany, na podstawie art. 23 ust. 1 (w brzmieniu pierwotnym) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.) ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną powodowi. Pozwany, jako komornik, w toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwował bowiem od powoda należność nieobjętą tytułem wykonawczym w postaci ugody sądowej zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, która tylko co do kwoty 6.500 zł (którą powód zapłacił dobrowolnie w toku postępowania egzekucyjnego) stanowiła tytuł wykonawczy. Szkada wyrządzona powodowi wyraża się kwotą 72.105,75 zł, na którą składa się, wyegzekwowana z rachunku bankowego kwota 1529,75 zł i wartość ciągnika siodłowego sprzedanego w toku egzekucji, wynosząca 70.576,00 zł. Według Sądu Apelacyjnego pozwany, przekazując wierzycielowi kwotę wyegzekwowaną od powoda zwolnił go z długu, który powód uznał w ugodzie sądowej [należność z faktury nr (...)/01 z dnia 8 lutego 2001 r. powiększona o 20.000 zł], wobec czego powód nie poniósł w tym zakresie szkody. Spowodowało to obniżenie odszkodowania zasądzzonego przez Sąd pierwszej instancji o kwotę 58.674,66 zł.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w części zmieniającej wyrok Sądu pierwszej instancji, zmniejszającej odszkodowanie zasądzone na rzecz powoda i oddalające w tym zakresie powództwo zaskarżył skargą kasacyjną powód. Podstawami skargi kasacyjnej są: naruszenie prawa materialnego, a to art. 518 § 1 i art. 519 § 1 i 2 k.c. przez ich niezastosowanie oraz art. 361 § 1 i 2 k.c. „przez błędną wykładnię przepisu w zakresie zdefiniowania czasu powstania szkody, tj. przez nieprzyjęcie, że w momencie dokonania sprzedaży zajętego ciągnika siodłowego oraz przelania środków z rachunku bankowego wystąpiła szkoda, a komornik stał się z tego tytułu dłużnikiem (podmiotem odpowiedzialnym do naprawienia szkody) powoda” oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 776 k.p.c. „przez faktyczne uznanie prawa komornika do dokonania czynności egzekucyjnej polegającej na spłaceniu wierzyciela dłużnika, pomimo nieistnienia tytułu wykonawczego”. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niezrozumiały jest zarzut skargi kasacyjnej naruszenia art. 776 k.p.c. W sprawie ustalone zostało, że pozwany prowadził egzekucję należności przewyższającej 6.500 zł z naruszeniem tego przepisu i z tego względu stwierdzona została jego odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną powodowi. Jak wynika z uzasadnienia skargi kasacyjnej skarżący stwierdzenia tego nie podważa. Zarzuca jedynie wadliwość przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że pozwany przekazując wierzycielowi wyegzekwowaną kwotę zwolnił w tym zakresie powoda z jego długu wobec wierzyciela, co spowodowało obniżenie odszkodowania zasądzonego przez sąd pierwszej instancji. Kwestia ta nie pozostaje jednakże w jakimkolwiek związku z przepisem art. 776 k.p.c. Zarzut skargi kasacyjnej jego naruszenia należy zatem uznać za niezasadny.

Przyjmując, że powód nie poniósł szkody w zakresie, w jakim pozwany przekazując wierzycielowi wyegzekwowaną kwotę zwolnił powoda z długu wobec wierzyciela, Sąd Apelacyjny, choć wyraźnie nie nazwał tak tego, zastosował znaną prawu polskiemu zasadę kompensacji szkody z korzyścią uzyskaną przez poszkodowanego (*compensatio lucri cum damno*). Pozwala ona na zmniejszenie odszkodowania należnego poszkodowanemu o wartość korzyści jaką uzyskał poszkodowany na skutek zdarzenia, które spowodowało szkodę.

Nie może być wątpliwości, że pozwany, bezpodstawnie przekazując wierzycielowi kwotę wyegzekwowaną od powoda, rozdysonował środkami należącymi do powoda i nie działał jako osoba trzecia wymieniona w art. 518 § 1 pkt 1-4 k.c. Nie może więc być mowy o wstąpieniu przez niego w prawa zaspokojonego wierzyciela na podstawie wymienionego przepisu, co mogłoby oznaczać, że powód, aczkolwiek został zwolniony z zobowiązania wobec swego wierzyciela, to jest zobowiązany wobec pozwanego, a zatem doznana przez niego szkoda nie uległa zmniejszeniu o wartość tego zobowiązania.

Oczywiście nie można uznać, że w okolicznościach sprawy doszło do przejęcia przez pozwanego długu powoda wobec jego wierzyciela już tylko z tego względu, że nie została zawarta stosowna umowa i brak było koniecznej zgody dłużnika (powoda) lub wierzyciela (art. 519 § 2 k.c.). Bezprzedmiotowe jest zatem rozważanie skutków prawnych przejęcia długu (art. 519 § 1 k.c.).

Zarzuty skargi kasacyjnej naruszenia art. 518 § 1 i art. 519 § 1 i 2 k.c. przez ich niezastosowanie nie mogą zatem uzasadniać uwzględnienia skargi kasacyjnej.

Kwestia kompensacji szkody z korzyścią uzyskaną przez poszkodowanego nie mieści się w granicach regulacji zawartej w art. 361 § 1 k.c. Wprawdzie jest ona objęta

regulacją zawartą w art. 361 § 2 k.c., ale sformułowanie przez skarżącego podstawy kasacyjnej naruszenia tego przepisu przez błędną wykładnię w żaden sposób nie pozwala na przyjęcie, że jest to zarzut dotyczący wykładni w zakresie przyjętej przez Sąd Apelacyjny dopuszczalności – co do zasady – dokonania kompensacji szkody z korzyścią uzyskaną przez powoda, bądź przesłanek zastosowania tej kompensacji. W każdym razie chwila wyrządzenia szkody jest bez znaczenia dla możliwości skompensowania szkody z korzyścią, jeżeli zachodzą przesłanki uzasadniające taką kompensatę.

Sąd Najwyższy, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. jest związany granicami podstaw kasacyjnych. Wspomniane – niejasne – sformułowanie podstawy kasacyjnej naruszenia art. 361 § 1 i 2 k.c. nie zostało bliżej wyjaśnione w uzasadnieniu skargi kasacyjnej. Zarzut objęty tą podstawą nie uzasadnia uznania, że zaskarżony wyrok wydany został z naruszeniem wymienionych przepisów.

Z wymienionych względów Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną (art. 398¹⁴ k.p.c.).